

ועד ראשי האוניברסיטאות

נובמבר 2012

לכבוד
נשיאי האוניברסיטאות
חברי ור"ה

מכובדי וידידי,

בימים אלה אני עומדת לסיים את תפקידי כיו"ר ור"ה, אותו מילאתי בשנתיים האחרונות. היו אלה שנתיים מאתגרות בכל היבט ומובן.

מצד אחד, הצלחנו, להגיע להסכמים ארוכי טווח הן עם חברי הסגל האקדמי הבכיר באוניברסיטאות, והן עם חברי הסגל הזוטרי. הסכמים אלה יוצרים מסגרת של שלוש עד ארבע שנים של יציבות ביחסי עבודה, תנאי הכרחי ליציירה והתפתחות. מאידך גיסא, הצלחתה של תוכנית החומש למערכת ההשכלה הגבוהה בהובלת ות"ת, אשר הושקה סמוך לכניסתי לתפקיד, אינה חד משמעית. אמנם אין לזלזל בהישג של תוכנית ארוכת טווח (במונחי התנהלות העבר), מתוקצבת ומודל תקצוב מכוון מצוינות ושקוף, אך אין בתוכנית הזו כדי שיקום בסיסי של מערכת שחוותה "עשור אבוד"; רוב התקציבים המוגדלים שאמורים להיות מועברים לאוניברסיטאות במסגרת התוכנית, "נצבעו" באופן כזה או אחר, וניצולם דורש למעשה השקעת משאבים נוספת מצד המוסדות. בנוסף, לא כל דרכי היישום של התוכנית בהכרח מיטיבות עם המחקר האקדמי של ישראל, ומודל "מרכזי המצוינות" לדוגמא, בהחלט דורש חשיבה נוספת.

אף כי מערכת היחסים בין ור"ה לות"ת-מל"ג השתפרה לאין ערוך בשנים האחרונות, עדין נדרשת השקעה ב"זוגיות" הקריטית הזו. בשנים האחרונות חזינו, לצערי, במגמות בעייתיות בהתנהלות של ור"ת מל"ג כלפי אוניברסיטאות המחקר: רגולציית יתור עד כדי מיקרו-ניהול, התערבות בחופש האקדמי של המוסדות ומידת מה של העדפה של מערכת המכללות. בפגישה האחרונה של יו"ר ות"ת וראשי ור"ה היוצאים והנכנסים, סוכם על העמקת שיתוף הפעולה על-ידי יצירת צוות מצומצם משותף לבחינת תוכנית החומש, לאור ניסיון השנתיים הראשונות להפעלתה. הבטחת שיתוף פעולה קבוע ומתמשך תהיה משימה חשובה של יו"ר ור"ה החדש.

שני נושאים חשובים שהיו על שולחני כיו"ר ור"ה, לא הספקתי להביא לכדי מימוש:

הראשון, הטיפול של האוניברסיטאות בנושא הכאוב של הטרדות מיניות. נעשתה עבודה חשובה ומשמעותית בנושא זה בכל המוסדות, אולם אני מאמינה שמוטלת עלינו חובה נוספת – לבנות נוהל אחיד ומשותף לכל האוניברסיטאות בסוגיה זו. המסר הנחרץ, כלפי חוץ ובעיקר כלפי פנים, של אפס סובלנות כלפי הטרדות מיניות בכל צורה, חייב להיות אחיד ונחוש כמו גם המאמצים למיגור התופעה.

באובייקטיביות מוחלטת אני מציעה לאמץ כבסיס לנוהל משותף את התקנון של אוניברסיטת בן גוריון בנגב בסעיף הטרדות מיניות, אשר מבדיקה שנערכה על גורם חיצוני מסתבר שהוא התקנון המחמיר ביותר, גם היחיד שנותן מענה מפורט לכל סוגי הטרדות המיניות.

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

האוניברסיטה העברית
בירושלים

מכון ויצמן למדע

אוניברסיטת תל-אביב

אוניברסיטת בר-אילן

אוניברסיטת חיפה

אוניברסיטת בן-גוריון
בנגב

ועד ראשי האוניברסיטאות

העניין השני, הוא סוגיית החרם האקדמי, העולה לכותרות חדשות לבקרים הן בקירבנו ובעיקר בשיח הציבורי ושההתמודדות עימה עד כה הייתה נקודתית ומגיבה אבל לא יוזמת. אף כי אפשר להתווכח על הטקטיקה הנכונה בעניין זה, חשבתי להציע את מסמך הקוד האתי בגדון אשר אושר בסנאט אוניברסיטת בן-גוריון לפני למעלה משנה, כבסיס להחלטה משותפת של ור"ה, וכהמלצה לאימוץ ע"י כל אחת מהאוניברסיטאות.

חברי היקרים, אני מניחה שאתם שותפים לתחושתי שאנו נמצאים בעיצומו של תהליך מתמשך של כרסום הולך וגובר בכל מה שמוגדר בסעיף 15 לחוק ההשכלה הגבוהה כ- "החופש האקדמי והניהולי של האוניברסיטאות". יותר מדי גורמים בעלי יכולת השפעה, על האקדמיה בעיקר תקציבית אך לא רק, סבורים שיש מקום לצמצם באופן משמעותי את החופש הזה.

אם מוסיפים לכך את הכרסום במעמד האקדמיה בעיקר בעולם הפוליטי וכפועל יוצא ממנו גם בתקשורת, אפשר לומר שבמידה רבה אנו שרויים במאבק של ממש שאל לנו להעלים ממנו עין.

כולי תקווה שנשכיל להמשיך ולשתף פעולה בינינו בכל רמות הפעילות הקיימות היום במסגרת ור"ה. פורום הנשיאים הוא גוף קריטי בהתנהלות הציבורית של האוניברסיטאות, שכן רק כוח משותף, מאוחד ומלוכד יוכל לקדם אינטרסים חשובים לטובת ותועלת המחקר האקדמי בישראל. העבודה המשותפת שנעשית בפורומים המקצועיים השונים מקדמת את איכות ויעילות המערכת במידה עצומה וממנפת את סך פוטנציאל ההישגים באופן יוצא מן הכלל.

כאן המקום להודות לכולכם על השותפות האמיצה ובמיוחד להודות מקרב לב למוטי כהן, יו"ר פורום המנכ"לים ומנכ"ל אוני' ת"א, שהיה שותף יוצא דופן בתבונה מעשית, מסירות ומחויבות למשימות השונות של ניהול ור"ה. הוא היה יד ימיני, יועץ נאמן וחכם ואיש ביצוע מקצועי לעילא ולעילא.

אני מקווה ומייחלת לימים טובים יותר לאקדמיה בכלל ולאוניברסיטאות ישראל בפרט, ומאחלת ליו"ר ור"ה הנכנס, פרופ' מנחם בן ששון וליו"ר פורום המנכ"לים החדש, מר דוד ברקת הצלחה רבה בתפקידיהם שאחרי שלמדתי אותם מקרוב נוכחתי לדעת עד כמה הם משמעותיים למערכת ההשכלה הגבוהה.

שלכם בברכה,

פרופ' רבקה כרמי
נשיאת אוניברסיטת בן גוריון בנגב

העתק:

חברי פורום הנשיאים של ור"ה
ראש מינהל ור"ה

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

האוניברסיטה העברית
בירושלים

מכון ויצמן למדע

אוניברסיטת תל-אביב

אוניברסיטת בר-אילן

אוניברסיטת חיפה

אוניברסיטת בן-גוריון
בנגב